

Munkásmozgalmi emléktábla

Nagykamarás határában, az illegális kommunista pártsejt hajdani találkozóhelyén, a munkásmozgalmi emlékhely falába, kedden délelőtt — az 1941. november 24-i lefegyverezések negyvenedik évfordulóján — márványtáblát helyeztek el. Az ebből az alkalomból rendezett ünnepségen a munkásmoz-

galmi veteránok a község vezetői megkoszorúzták az emléktáblát. Nagykamaráson négy évtizeddel ezelőtt erős illegális pártsejt működött, amelyet a csendőrség és a politikai nyomozók felderítettek. November 24-én több mint negyven embert tartóztattak le, és hurcoltak el.

Műszer a vízben

Új környezetvédelmi műszert fejlesztettek ki hazánk egyik legnagyobb vegyiüzemében, a Fűzfői Nitrokémiaiánál, amelyre a Balaton közelsége miatt fokozott felelősség hárul. Az ötletes berendezés a vízfolyásokba helyezve folyamatosan méri a szennyezést, annak összetételét és az eredményről rádióadón keresztül értesíti a környezetvédelmi központot.

Nemzetközi pedagógiai konferencia

Kedden Budapesten megkezdődött a szocialista országok pedagógiai kutatóinak IV. nemzetközi konferenciája. Az Országos Pedagógiai Intézetben rendezett tanácskozáson a hat-tizen-nyelc éves tanulók marxista-leninista világnézetét nevelésével kapcsolatos kérdéseket vitatják meg.

A konferencia megnyitóján Szabolcsi Miklós akadémikus, az Országos Pedagógiai Intézet főigazgatója üdvözölte a résztvevőket: a Bulgáriából, Csehszlovákiából, Kubából, az NDK-ból, Romániából és a Szovjetunióból érkezett küldöttségeket, valamint a magyar delegációt és a meghívott szakembereket. Ezután Pozsgay Imre művelődési miniszter mondott megnyitó beszédet.

Előljáróban utalt arra: immár hagyománnyá vált, hogy a szocialista országok közötti tudáspolitikai, pedagógiai kutatói, a társadalomtudományok képviselői és az alkotó pedagógusok időközönként közös eszmecsere találkoznak. A korábbiak és a mostani tanácskozás céljának megfelelően a Magyar Népköztársaság azzal a szándékkal vállalta a fórum megrendezését, hogy alkalom nyíljon az eredmények elemzésére, az időszerű problémák megoldására, a gondok megosztására, s hogy ezáltal magasabb szintre fejleszthessék az ifjúság marxista-leninista nevelését.

— Azt várjuk a fórumtól, hogy egységes marxista-leninista ideológiánk alapján egymás tapasztalataival köl-

csönösen gazdagodva tovább fejleszthessük a nevelés gyakorlatát — hangsúlyozta.

A pedagógiai gondolkodásban, s az oktatás minden napjaiban szükségessé vált szemléletváltozásról szólva hangzott: a világnézet nevelést nem lehet elszaktítani az emberformáló folyamat egészétől és a társadalmi valóságtól.

Figyelembe kell vennünk, hogy a fiatalok erkölcsi, politikai fejlődésére az iskola mellett sok más tényező — a család, a társadalmi környezet, a gyermek- és ifjúsági mozgalom, a tömegkommunikáció és a közművelődés hálózata — is hat.

— E nevelőmunkánk egészét átható terület tehát nem korlátozódhat az oktatás rendszerére. A tanulóknak életvitelükben, tetteikben kell megvalósítaniuk azt a szemléletet, magatartást,

amelyet a fejlett szocialista társadalom minden tagjától elvár.

— Nevelőmunkánkban arra törekszünk, hogy a felnövekvő nemzedék ne csak teljesítse a társadalom előtt álló feladatokat, hanem maguk a gyermekek, a fiatalok is keressék teendőiket, a közösségi cselekvés lehetőségeit. E tanácskozás az ehhez vezető utat igyekszik szívszív nyugtalansággal kutatni — mondotta Pozsgay Imre. Ezt követően a konferencián résztvevő nemzeti küldöttségek vezetői ismertették a világnézet nevelés elméletét és gyakorlatáról, a továbbfejlesztést szolgáló törekvésekről szóló beszámolókat. A négynapos találkozó szerdán délelőtt ismét plenáris üléssel folytatódik, majd negy szekcióban vitatják meg a középponti téma részterületeivel összefüggő kérdéseket.

Több áru, nagyobb választék

Megbeszélés Szegeden — Kezdeményezés

Harmadik alkalommal szervezett háromnapos tanácskozást a megyei tanács vb ipari és kereskedelmi osztálya, valamint a KISZÖV. A cél az volt, hogy a meghívottak — az ipari szövetkezetek, a nagy- és kiskezelési vállalatok, valamint a fogyasztási szövetke-

zetek képviselői — kölcsönösen megismerjék a megyei árualapokat, azokat a lehetőségeket, amelyekkel ezek bővíthetők. Nyilvánvaló az a szándék is, hogy szorgalmazzák a rendezők: a megyében előállított termékek az eddigieknél nagyobb mennyiségben kerüljenek a helyi fogyasztókhoz, illetve a meglévő hiánycikkek csökkentése érdekében gyártásra vállalkozókat keressenek.

Tegnap, kedden délelőtt a megyei tanács székházában tartott tanácskozáson kilenc ipari szövetkezet képviselője, valamint három kereskedelmi vállalat vezetője vitatta meg, hogy a bútor, a fa, a vegyi és a kerámia termékek ellátásánál milyen változások történtek. Az idén a helyi ipari szövetkezetek 16 százalékkal forgalmaztak többet termékeikből, mint tavaly.

Ma, szerdán a ruházati, holnap, csütörtökön a vasipari szövetkezetek képviselői tanácskoznak e témakörben kereskedelmi vállalatok vezetőivel.

Tanuljuk a demokráciát

Nehéz a lecke. Nem azért mondom, hogy haladékaikat mentsem, hanem azért, hogy lássuk, komoly szándék nélkül hozzáfogni se érdemes a tanuláshoz. Ha látszatból tanulnánk, ha csak gépiesen bevágnánk, és papagájmódjára ismételnénk, még látszatdemokrácia se lenne belőle. Csak a szemünket kötnénk be vele.

Hol tanuljuk a demokráciát? Mindenhol, ahol csak alkalom nyílik rá. Rám kiált a Bartók téren a buszsofőr, és kérdezi fröccsenő méreggel, süket vagyok-e én igazán. Miért lennék süket? Azért, mert ő megmondta, ne szálljon föl senki, ez a busz nem megy. Mondanám, kedves sofőr öcsém, ne legyél mérges, mert ha hallottam volna, szavamra, nem szálltam volna föl, de nem mondom, mert aki látatlanban is süketnek vél, föltehetően nem érti meg az ilyen beszédet. Inkább elmondom, mit gondolok róla.

A gyerek, amíg egészen kicsi, játék kell neki. Baba a lánynak, tűzoltóautó a fiúnak. Láttam kislányt, aki esténként babusgatta, fektetgette a babáját, erről tudták a szülei, hogy álmos, őt is le kéne fektetni. Láttam olyan kislányt is, aki patagot a babájára, szidta, mint a bokrot — nem megmondtam, hogy ne pisílj be! — és meg is verte, napjában többször is. Könnyű volt kitalálnom, az első gyerek szeretetben nőtt föl. Azt adta tovább, amit kapott. És a második? Ő is. Szidták, meg is verték, ő is szidott, ő is vert. Annak adja tovább, aki már nem tudja visszaadni. Mi köze a sofőrnek a babás kislányhoz? Gondolom, ő is azt adta tovább, amit kapni szokott. „Megmondtam, hogy ez van, ezt kell szeretni! Ha nem tesszük, föl is üt, le is üt!” Kinek adná tovább szegény szerencsétlen? A főnökének talán? Még borkózi állapotban se lenne tanácsos. Annak adja, akit a legkisebbnek vél, a nyájas utasnak. A furcsa csak az benne, hogy ő akkor is ebből az utasból él, ha nem veszi észre.

Durván vagyunk valakihez? Azért, mert hozzánk is durva volt más. Lökődünk? Minket is löknek. Megjártssuk a félistent a hivatalban? A főnökünk is azt juttatja, de velünk. Ki kéne szakadnunk egyszer ebből a körből! Az a legbiztosabb, ha nem verjük meg a kislányt, hanem szeretjük, és emberként bánunk vele még akkor is, amikor nagylány már, sőt akkor is, amikor nagymama. Erre mondom, nehéz a lecke.

Műveltségünk tükrözi a demokrácia, noha megéssük, hogy szuperművelt emberek is megsértik. Ha összefügg a műveltséggel, máris átpasszolhatjuk az iskolának, illetve minden intézménynek, amelyik gyereket nevel. Szép játék az adogatás, de nem itt. Maradjunk néhány gondolatra mégis az iskolánál meg a kollégiumnál. Nem vállaltam magára mindent, de amit tesz, ennek a jegyében kéne tennie. Egész sor komplikáció származik abból az egyszerű tényből, hogy kulcsszerepet játszik a gyermek nevelésében.

Szeretjük mondani, hogy az életre nevel az iskola. A hosszú életre — rövid néhány év alatt. Demokráciából is tudnia kellene azt is, ami harminc vagy ötven év múlva lesz, ha lesz, de nincsenek jósejtséggel megáldva a pedagógusok, ennél fogva a napi demokráciához kénytelenek igazodni. Azt adják tovább ők is, amit kapnak. Kitől kapták? A buszvezetőtől, a boltostól, a hivatalnoktól és a főnöktől. Hatalmas nagy gubanc van a szálon, mert a pedagógusok közérzetének vizsgálatakor lépten-nyomon abba botlunk bele, hogy a tantestületi demokrácia az átlagos szintet sem éri el. Bocsanatot kérek, de nagyon sokszor még a „legyen szíves” is hiányzik a szokincsból. Van helyette ez: Kartárs, utasítom! Mindez azért, mert valaki naponta többször meg akarja mutatni, hogy rendnek muszáj lenni. Mintha rendet csak parancsszavakkal lehetne tartani! Mintha parancsszavakkal egyáltalán lehetne tartós rendet tartani!

Dramairodalmunk lassan a tantestületi ellentétekre specializálja magát. Elhelyezhetné konfliktusait akármelyik tervezőintézetbe, múzeumba, könyvtárba, de ez az egyszerűbb, mert ezt ismeri legjobban. Pereg a film, jön a negatív figura. Hármat találhatunk, de holtbiztos, hogy pe-

dagógus, és abból is rangosabb. Régóta találgatom, miért nem tudja magáról levetni ezt az átkot ez a pálya?

Minden egyoldalúság igazságtalan, tehát ez is az, mégis maradjunk mellette néhány szóra még, hiszen kulcsfontosságú úgyszólván szó. A pedagógus is azt mondja, rendnek muszáj lenni. Nem csak azért mondja, mert a főnökétől ezt hallja, hanem azért, mert többek között erre tette föl az életét. A kérdés csak az, lehet-e parancs nélkül, erőszak látszata nélkül iskolai rendet tartani. Ritka kivételtől eltekintve, lehet. A jó pedagógus, aki szívével és lelkével is az, könnyen tünteti magát a gondolat, és azt mondja, tisztességre nevelni csak emberi tisztességgel lehet.

Megint előjön egy másik gond. Nem elég, hogy a ma gyakorlatára támaszkodva a holnapra nevelünk, de itt van egy csomó életkori sajátosság is. Ellentmond a gyerek? Természete, hogy ellentmond! Mikor kontrázna, ha nem most? Hol ellenkezne, ha nem itt? A magyar nyelv értelmező szótárában fölkelhet az összes szóból egyetlenegy csúszik ki a száján: a nem! Gyorsan, mint a villám. Mire észbekapna, már kimondta, és van olyan kemény, hogy vissza nem szívja, ha meggyötíri érte, akkor se. Otthon is nehéz elviselni, de tessék elgondolni egy kollégiumot, kétszáznegyvenhét gyerekkel! Mindbe bele van táplálva a nem. Mit tehet ilyenkor a tanár? Mert rendet muszáj tartania! Ha nem tudna tartani, fél óra alatt fölrobbanna a ház. Kérem, ne irigyelje ezt az állást senki.

Csakhogy a demokráciára ilyen körülmények között is tanítani kell, mert a lecke föl van adva, és nem lehet behelyettesíteni mást. A kívülálló azt mondja, mi lenne itt, ha mindenki a maga igazát hajtaná? A belül levő is ezt mondja, ha gyakorolja ugyan, de nem érti a szakmáját. Jönnek sorba a diákpármentek, hadd mondja mindenki a magáét. Miket mondanak? Azt például, hogy sok a reggeli, kevés a vacsora, vagy fordítva. Igaza van? Ha száz élelmezési normát teszünk elé, akkor se győzzük meg az ellenkezőjéről, de egyetlen tányérral sikerünk lehet. El kéne hinnünk, hogy a fejlődő gyereket sokat enne, meg azt is, hogy jóllakott ember nem tud meggyőződen beszélni az éhezéssel, sőt, észbe se jut, hogy a kosztára panaszkodjon. Igenám, de kétszáznegyvenhét gyerek guszta szerint nem lehet főzni. Egyik a spenótot nem szereti, a másik a székelésköszörte. Az egyik parlamenten azt kérték csak, ne edes kakaóval adják a mustáros kolbászt, a másikon meg azt, ne kalácsot adjanak a kolbász mellé. Itt kezd furcsákat gondolni az ember: mi lenne, ha még ezt se mondhatnák, meg?

Mond a gyerek persze mást is. Azt is, hagyják bagózni. Én se hagynám, és más se, akinek józan esze van, mert ami a fölöttnek is méreg, az a gyereknek sokszorosan az, és a nevelés a határozott tiltást se nélkülözheti. Másfajta idétlen dolgokat is mond, sőt előfordul, hogy sokan mondják ugyanazt az idétlenséget. Kívülálló hamar megbicsaklanak ilyenkor, és azt gondolják, amit sokan mondanak, az igaz lehet. Furcsa ironiája az életnek, ha százan mondják a hamisat, és csak egy az igazat, a hamis akkor is hamis marad. Elintézhettünk a dolgot egészen egyszerűen, hiszen néha bölcsőbbek vagyunk, és a tapasztalataink eligazítanak bennünket. A lényeg azonban az, ha száz ember a hamisat mondja, akkor azt a százat meg kell győzni az igazról. Ha meg se hallgatjuk, soha nem fogjuk meggyőzni!

A demokratizmus tanulásának első tétele, azt hiszem, ez. Adjunk alkalmat rá, hogy minden aggályát mindenki elmondhassa, teremtsünk olyan természetes éjszakai légkört, amely megtermi a józan engedményeket, illetve lehetőségeket ad a tévedések fölismerésére.

Azért nagyon fontos, mert furcsa alkat az ember: a jót szereti megtartani magának, de a rosszat, ahogy kapta, tovább adja. Néha ráadásul. Azért is fontos, mert gyermekeinkben tegnapi arcunkat is viszontlátjuk.

Horváth Dezső

Pintér József felvétele

Papír társasjátékokat, csipogó babákat, más játékokat és pvc-labdákat is gyártanak a szarvasi Plastolus Ipari Szövetkezetben. A nemrég befejezett 26 millió forintos beruházás eredményeként az eddigi 450 ezer labda helyett 1 millió darabot gyárthatnak évente, és a különböző figurákból és csipogó játékokból is bővíthetik választékukat. A szövetkezetnek nincsenek értékesítési gondjai, hiszen a Triál valamennyi termékét elhelyezi a hazai piacon

Madárvonulás

Érkezik a hideg

A Balatonon tömegessé vált a madárvonulás. A megélénkült madáridegenforgalomból arra következtetnek, hogy a mostani enyhe időjárást hamarosan ismét a hideg váltja fel. Különösen nagy csapatokban érkeztek a tóra vadlibák és vadvacsák. A vetési ludak reggelente 10 ezer szám lepik el a kisalföldi területet, ahonnan este — sok száz

csapatban — vonulnak vissza éjszakai szállásukra, a Balatonra.

A Kis-Balaton nyílt vizeit is előzőnlötték a madárcsapatok. A hévízi csatornát jégmadarak vették birtokukba. A természetvédelmi megfigyelők szerint számos költöző madárból maradtak vissza kisebb csapatok, amelyek föltehetően a télen sem hagyják el a Kis-Balaton és a Zala folyót.

Lángálló üléshuzatok

Megkezdtek a BNV-díjas lángálló járműipari üléshuzat gyártását a győri Grapoplast Pamutszövő és Műbörgyárban. A nagyvállalatnál már 10—12 éve gyártanak olyan lassan égő gépkocsi-üléshuzatokat, amelyeknél a láng terjedése percenként nem haladja meg motorvonatok üléseit borító 10 centimétert. Most eze-

ket a pvc-alapú termékeket fejlesztették tovább. Az újfajta járműipari üléshuzatot a régi gépeken gyártják. Belőle az év véleténél már 10—12 éve gyártanak olyan lassan égő gépkocsi-üléshuzatokat, amelyeknél a láng terjedése percenként nem haladja meg motorvonatok üléseit borító 10 centimétert. Most eze-